

Etkinlikler - Çağdaş Türkiye Tarihi Seminerleri 2004-2005

● **16 Ekim 2004** - Yrd. Doç. Dr. Nadir Özbek - 14:30-17:00

Geç Osmanlı Toplumunda Yoksulluk ve Sosyal Yardım

Osmanlı bağlamında modern sosyal devletin oluşumu üzerine bir tartışma... 19. yüzyılda devletin sosyal görevler üstlenmesi, farklı bir boyutuyla Osmanlı'da da gözlemlendi. Özellikle II. Abdülhamid ve II. Meşrutiyet dönemlerinde, padişahın hayır işleri, sosyal yardım faaliyetleri ve yardım dernekleri, sosyal devlet anlayışının ilk belirtileri olarak yorumlanabilir. Refah rejimi, sosyal devlet, sosyal yardım ve yoksulluk gibi kavramlar, son dönem Osmanlı tarihçiliğinde giderek önem kazanıyor.

● **20 Kasım 2004** - Yrd. Doç. Dr. Murat Koraltürk - 14:30-17:00

Ekonominin "Türkleştirilmesi"

Türkiye'de ulusal ekonomi yaratma yolunda karşılaşılan en önemli sorunlardan biri sermaye birikiminin yetersizliği. Ekonomiyi ulusal kılmak amacıyla II. Meşrutiyet döneminden itibaren izlenen "milli iktisat" politikalarının, erken Cumhuriyet dönemine büyüyerek sarkan en önemli yansıması, ekonomiyi Türkleştirme girişimleriydi. Bu konuda Cumhuriyet'in hemen başında atılan ilk büyük adım, Türk-Rum nüfus mübadelesi sürecinde yaşandı. Mübadele öncesinde ve süresinde, giden gayrimüslimlerin bıraktıkları taşınır/taşınmaz mallar büyük sorunlar yarattı.

● **18 Aralık 2004** - Yrd. Doç. Dr. Yavuz Selim Karakışla - 14:30-17:00

Dersaâdet Telefon Anonim Şirket-i Osmâniyesi ve Müslüman Osmanlı Telefon Memureleri

Osmanlı kadınının kamusal alana açılışı üzerine bir tartışma... Telefon, Osmanlı Devleti'ne 1881 yılında geldi. İlk aşamada, devletin kendi birimleri arasındaki iletişimde kullanıldı. 1911'de Dersaâdet Telefon Anonim Şirket-i Osmâniyesi kuruldu. İngiliz, Amerikan ve Fransız sermayesinin ortak konsorsiyumu olarak oluşturulan çokuluslu şirket, 1913 yılında İstanbul'da Beyoğlu ve Kadıköy santrallerini işletmeye açtı. Müslüman Osmanlı kadınlarını işe almak konusunda ayak direyen çok uluslu şirketin ayrımcı tavrı, önemli bir toplumsal sorun haline geldi.

● **15 Ocak 2005** - Yard. Doç. Ferda Ergüt

Devlet İnşa Süreçlerinin İhmal Edilen Bir Boyutu Olarak Polis: Osmanlı Örneği

Devletin iç tahakküm aracı olarak polis... Osmanlı Devleti'nin inşa sürecinin en kritik halkalarından biri... Devlet-toplum ilişkisinin (çatışmanın, cezanın, ödülün, pazarlığın...) temeli... Polisin özellikle "kamu düzeni" kavramı etrafında geliştirdiği pratikler ve donandığı yetkiler ışığında devlet-toplum ilişkisinin aldığı yeni biçimler...

● **19 Şubat 2005** - Doç. Dr. Cemil Koçak

Belgelerle Serbest Cumhuriyet Fırkası

Serbest Cumhuriyet Fırkası üzerine doğrudan yapılmış çalışma pek az olmakla birlikte, konu, Türkiye siyasi tarihine ilişkin hemen hemen bütün kitaplarda ele alınmış bulunuyor. Halen daha çok basın taraması temelinde tezler de yapılmış ve yapılmakta... Cemil Koçak, Ankara Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nde Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın faaliyet gösterebildiği kısa döneme ilişkin gerek iktidara ve gerekse muhalefete ait belgeler üzerinden konuya yeniden göz atıyor. Elindeki belgelerle firka hakkında bugüne dek yazılan, söylenen, bilinen ve duyulanların ne ölçüde örtüştüğünü irdeliyor.

● **19 Mart 2005** - Doç. Dr. Dilek Barlas

İki Dünya Savaşı Arası Türk Dış Politikası ve İtalya Faktörü

Türk-İtalyan ilişkileri, İki dünya savaş arasında iniş ve çıkışlar yaşadı. Türkiye 20'lerde ve 30'larda İtalya'yı tehdit olarak gördüyse de işbirliği arayışlarından vazgeçmedi. Uluslararası alanda tecritten kurtulma çabası ve ekonomik ihtiyaçlar Türkiye'yi değişik alternatifler aramaya itti. İki ülke arasındaki ilişkilerin inişli-çıkışlı seyri, yabancı gözlemcilerin de dikkatinden kaçmadı. Hem kaygı ve korku hem de işbirliği içeren Türk-İtalyan ilişkilerindeki değişimleri izleyen Fransızlar, Türkiye'nin İtalya'ya bakışını hasmane dostluk (amiadversion) olarak tanımladı.

● **16 Nisan 2005** - Prof. Dr. Füsün Üstel

"Okul"da Vatandaş Eğitiminin Yüzyıllık Tarihi

Türkiye'de devletin istediği vatandaş tipi nasıldı? Bunun için, okullarda nasıl bir "vatandaşlık terbiyesi" verildi? Vatandaşlığı tanımlamak ve vatandaşları "yaratmak" ulus inşasının temel süreçlerinden biri. "Makbul vatandaş" nasıl tarif edildi, bu tarifte dönemlere göre hangi değişiklikler oldu? II. Meşrutiyet'ten günümüze gelen süreçte müfredat programlarında yer alan Malumat-i Medeniye ders kitaplarından Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi ders kitaplarına kadar, Devletin "makbul vatandaş" algı ve anlayışının, farklı dönemler itibarıyla gösterdiği değişiklikler irdelenecek.

● **28 Mayıs 2005** - Prof. Dr. Zafer Toprak

Tek Parti'den Çok Parti'ye Geçiş Sorunsalı

Türkiye 1939-1947 yılları arasında siyasal bağlamda koku dönuşümler geçirdi. İç ve dış siyasetin iç içe örülü ve gömülü olduğu bu evre, birçok Avrupa ülkesindeki gelişmelerden farklı olarak barışçıl bir ortamda gerçekleşti. Oysa ekonomiden kültüre, siyasetten toplumsal yapıya yeni bir doğuş evresi yaşandı. Bu yapının uyum sorunsalı Türkiye'de nüfus hareketlerinde gözlenen gelişmelerle birlikte gündeme geldi. 1950 sonrası göç ve hızlı kentleşme, kent kültürünün derinlikten yoksun olması Türkiye'de demokratik gelişmenin de ayak bağı oldu. Demokrat Parti'nin kaderini demografi belirledi.